
Remissyttrande över (Ds 2023:6) Genomförande av det nya blåkortsdirektivet

Svenska institutet (SI) har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på ovanstående (Ju2023/00690).

Inledning

Svenska institutet (SI) är en myndighet med uppdrag att skapa intresse och förtroende för Sverige utomlands. SI arbetar med Sverigefrämjande, samarbete i Östersjöregionen och global utveckling.

I enlighet med myndighetens instruktion ska SI:

- bidra till att skapa förutsättningar för ekonomisk tillväxt i Sverige genom ökad handel och fler investeringar samt genom att attrahera utländsk spetskompetens.
- främja Sverige som kunskapsnation genom att informera om svensk högre utbildning, forskning och innovation samt marknadsföra svensk högre utbildning i andra länder.

Tillsammans med svenska utlandsmyndigheter är SI i kontakt med över 76 759 presumtiva studenter varje år. Insatser sker genom digitala marknadsföringsinsatser, fysiska och virtuella student- och karriärmässor, samt evenemang arrangerade av svenska ambassader och konsulat runt om i världen. Inför det kommande akademiska året 2023/2024 pekar statistiken på ett ökat intresse för Sverige som studiedestination. Universitet- och Högskolerådet rapporterar en ökning av ansökningar för masterstudier i Sverige från 82 398 sökande 2022/2023 till 90 469 sökande 2023/2024.

Det finns flera skäl till att Sverige behöver kraftsamla för att attrahera fler internationella talanger till Sverige: 1) Internationella studenter och talanger bidrar med mellan 3,5–4 miljarder kronor per

år till svensk ekonomi.¹ 2) Svenska företag har svårt att rekrytera rätt kompetens. 2021 misslyckades tre av tio rekryteringsförsök för att det inte finns medarbetare med rätt kompetenser att anställa.² 3) Behov av ökad internationalisering av svensk högre utbildning. Svenska lärosäten tappar placeringar i internationella rankingar såsom The Times Higher Education World University Ranking.

Myndighetens synpunkter

SI har följande synpunkter på utredningsförslagen.

SI har i uppdrag att attrahera utländsk spetskompetens. Detta riskerar att försvåras om lönetröskeln sätts för högt.

Utredningen konstaterar att vissa högkvalificerade yrkesgrupper har en lön som typiskt sett understiger aktuell lönetröskel. En hög lönetröskel kan medföra att EU-blåkort inte kommer att vara aktuellt för vissa i och för sig högkvalificerade yrkesgrupper. Om Sverige behåller denna nivå, medan andra EU-länder sänker nivån, kan det medföra en negativ påverkan på Sveriges förmåga att rekrytera viss högkvalificerad arbetskraft. SI anser att utredningens argumentation och analys behöver kompletteras med en genomlysning av hur lönetröskeln har bestämts.

I utredningen nämns att arbetsmarknadsprövning avskaffades 2008, som skäl till att inte möjliggöra en lägre lönetröskel för vissa yrkesgrupper. Migrationsverket ansvarar dock för en förteckning över slag av arbeten inom vilka det finns en stor efterfrågan på arbetskraft (Utlänningsförordningen 5 kap. 12 § och Migrationsverkets författningssamling 2022:11). SI efterfrågar här en analys i varför denna förteckning inte är relevant vid en bedömning om vissa yrkesgrupper bör undantas från lönetröskeln enligt huvudregeln.

Samma sak gäller varför möjligheten att undanta nyexaminerade, som typiskt sett har lägre löner än äldre i branschen, inte utnyttjas. Även denna grupp riskerar att hamna utanför direktivets tillämpningsområde. Att avstå från möjligheten att sätta lönetröskeln lägre för nyexaminerade enbart för att förenkla handläggningen är en tveksam väg att gå då det finns behov av arbetskraft inom vissa yrken.

SI har i detta skede inga ytterligare synpunkter på det remitterade förslaget.

¹ WSP: 2022 "Den ekonomiska effekten av internationella studenter"

² Svenskt Näringsliv: Företagens behov av internationell kompetens – så vinner Sverige kampen om talangerna

Beslut om yttrandet har fattats av generaldirektör Madeleine Sjöstedt. Avdelningschefer Anna Rudels, Monika Wirkkala och Kurt Bratteby samt GD-rådgivare Sofia Petersson och myndighetsjurist Axel Waltré har deltagit i beredningen.

Madeleine Sjöstedt
Generaldirektör